

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 «
Pe o lună . 2.40 «

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să inapo-
iază.

Reformele militare.

În ședința de ieri a Camerei deputaților ministrul apărării țării a depus pe birourile Camerei mult așteptatele proiecte despre reformele militare. Prezintarea acestor proiecte a fost salutăată din partea partidelor din Cameră în deosebite glasuri. Partidul guvernamental i-a făcut ministrului ovații sgomotoase: partidul independent de sub șefia lui Justh le-a primit cu întreruperi violente, cerând înaintea lor prezintarea proiectului de reformă electorală; până și partidul de sub șefia lui Kossuth a fost mai rășboinic decât s'ar fi putut aștepta după atitudinea plină de echivocități a acestui partid odinioară „revoluționar”.

Criticile ziarelor ungurești de azi ne dau măsura să judecăm mai just situația. Tonul domol al criticelor cari, mai mare parte, se mărginesc a stărui asupra sarcinilor enorme ce însemnează pentru țară îmbunătățirile introduse prin reforme — e un semn vădit că *in fond* reformele contribuie la întărirea ideii de stat.

Tratativele guvernului contelui Khuen-Héderváry cu guvernul baronului Bienerth s'au sfârșit, deci, cu învingerea punctului de vedere al guvernului unguresc.

Chiar și glasurile mai opoziționale cari se ridică împotriva proiectelor

admit că pentru *Unguri* reformele aceste aduc mai multe izbânzi decât s'ar fi putut aștepta după știrile ce veneau, în vremile din urmă, din Viena. Și ce însemnează pentru partidele politice ungurești sarcinile nouă de nenumărate milioane, când le vor simți numai micii contribuabili?

Fără îndoială, reformele militare depuse ieri pe birourile Camerei aduc câteva ușurări de mult dorite. Înainte de toate trebuie să relevăm reducerea serviciului militar la *doi ani* la infanteria de toate categoriile. Numai la artilerie și cavalerie va rămânea și pe viitor serviciul de 3 ani, iar la marină de 4 ani. În mod firesc, prin reducerea serviciului militar se sporește contingentul activ al armatei.

Pentru armata comună se cere anual un contingent de 159.500 soldați, cu 56.400 mai mulți decât până acum. Ungaria va avea să contribuie pe viitor cu 68.187 soldați în loc de 44.076. Paralel cu sporirea contingentului armatei comune se sporește și contingentul honvezimii cu 100 de procente, ridicându-se la 25.000. Ungaria, în loc de contingentul vechiu de 56.576 de soldați va avea să dea un contingent de 93.187!

Repetăm acest spor de contingent e reclamat de reducerea serviciului militar activ. Sarcinile mari ce le impune, însă, sporul acesta sânt atât de mari — numai pentru armele necesare plusului de contingent se cer

aproape 35 milioane de coroane — încât toate înlăsniurile rămân o recompensă foarte problematică.

Dar mult mai îngrijorătoare decât aceste sarcini materiale, sânt pentru noi popoarele nemaghiare *izbânzile* guvernului unguresc, cari pentru noi înseamnă o nouă disconsiderare.

Vom stărui, deocamdată numai asupra alor două chestiuni mai importante: *anul de voluntariat al învățătorilor dela școlile populare* (și a candidaților de învățători) și *limba de desbatere în procedura penală militară*.

Reforma prin care se recunoaște înalta misiune culturală a învățătorimii dela școlile populare trebuie salutăată cu bucurie de toți ceice își dau seama de munca de apostoli a învățătorimii dela sate. Era nejustă această disconsiderare a unui factor de cea mai mare importanță pentru progresul unei țări. Dar — le spunem aceste chiar în interesul învățătorilor — serviciul de 1 an ca voluntari nu trebuia să fie obligator pentru toți învățătorii. Trebuia să li-se îngăduie libertatea de a alege ei între serviciul militar de 8 luni cum era până acum și între dreptul de a servi un an de asemenea altor voluntari poate mai puțin calificați.

Este, însă, în reforma aceasta un punct care ne jignește și mai adânc: *învățătorii vor servi anul de voluntar numai la honvezime*. Înzădar

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

FRAGMENTE.

— Foiță originală a »Tribunii« —

— Vândătorii popularității. —

De Ion Agârbiceanu.

Citesc într'o carte :

O speță, care stă pe-o treaptă foarte de jos de-amului omenesc, sânt vânătorii popularității. Ii poți întâlni la tot pasul. Pe stradă, în cafenea.

Pe stradă vânătorul popularității va cerca numai se poate, să nu meargă singur. Să nu totdeauna un satelit lângă sine. Pentru ce? Să poată continua o discuție cu care s'a ascut, și pe care o va duce neisprăvită în urmânt. Vânătorul popularității are necondiționat lipsă să discute. Să discute cu glas înalt, pe care-l va ridica și mai tare unde va găsi de seamă că se întâlnește cu lume mai multă sau cu un om, la opinia căruia în asigură ține foarte mult. Dacă nenorocitul satelit va fi întâmplat să aibă el cuvântul când vorbește, vânătorul popularității, acesta i suprimă mai decât glasul, ascuțindu-și-l pe al său și poate mai tare. Se va sili acest vânător să trece pe lângă o persoană cu nume cunoscut, să arunce totdeauna o vorbă mare, un cuvânt înalt, ori, dacă nu-i vin din nenorocire înainte astfel de termeni, se va mărgini să

spună cât poate de tare: „Asta-i o chestie capitală!”

Vânătorul popularității are același simț fin de observare, și când trece pe lângă vre-o cocoană, a cărei spirit îl neliniștește.

El, la un moment dat, se oprește unde e circulația mai deasă, îl privește cu superioritate pe satelitul care trebuie să se oprească și el, și spune tare vorbe atât de umilate, încât trebuie să se spargă numai decât.

Vânătorul popularității e plin de gesturi. Mănilor lui par puse în drot mușchii feței par niște vietăți, niște lipitori ascunse sub piele. El nu vorbește numai cu glasul, ci și cu gesturile toate. Numai asupra ochilor n'are putere cameleonică, vânătorul popularității. Aceia, mai mult ca prin trei faze: încruntați (mai ades), obraznici; și șterși, nu trec. Viață însă niciodată n'au ochii lui.

Pe stradă, dacă bagă de seamă că cineva se interesează de discuția ce-o poartă, își iuștește sau încetează pașii, dupăcum respectivul e înainte ori în urma lui. Atunci sânt clipele celea mai grele pentru bietul satelit. Ii poartă ceasuri întregi pe drum.

Vânătorul popularității, înainte de a-și părăsi odaia, se cercetează amănunțit în oglindă. Și, după ce-a eșit, nu-și uită impresia ce și-a lăsat-o șieși, privind-se în oglindă: așteaptă s'o vadă în fețele și ochii tuturor trecătorilor. În focul discuției celei mai aprinse, nu-și uită să caute efectul ce-l are apariția lui.

Însă apa în care trăiește el cu adevărat e birtul sau cafeneaua. Aici nu-i mișcarea aceea

ne bună de pe uliți. Aici oamenii stau la masă, sorb ceva, fumează. Aici, cei mai apropiați, i pot auzi tot cuvântul.

De se întâmplă să se nimerească sigur, citește în șir gazetele, neuitându-și să-și noteze totdeauna ceva în carnet. Nu și face notițe simple: din toată musculatura feței se vede că înșamnă ceva neperitor. Orele de singurătate la masă, sunt orele de gimnastică pentru musculatura feței.

Vânătorul popularității se îngrășe cu un chiogram când citește despre el o laudă la gazetă, și slăbește cu zece când se întâmplă să citească o hulă. Dorința lui supremă, fericirea lui vecinică ar fi, dacă gazetele i-ar aduce laude zilnic.

Atât e de plin, de îmbătat de numele lui, încât nu deschide odată gazeta să nu tresară, gândindu-se vecinic că va fi de dânsul vorba.

Vânătorul popularității poate merge în nebunia aceasta așa de departe, încât să i-se pară că toți oamenii nu fac altceva, decât să-i șoptească numele său.

La vr'un banchet, în seria toastelor, el știe alege totdeauna momentul cel mai potrivit, și decât să-l scape, mai bine își taie o mână.

La adunări, la conveniri, vânătorul popularității din cât poate merge în frunte, sau în șirurile prime. Prin orice înghesuială el răzbește înainte, și decât să nu răzbească s'apuce pe podiu, mai bine-și scoate un ochiu.

Vânătorul popularității e un neîntrecut orator de fraze goale, dar spuse cu duioșie, și

se spune în expunerea de motive că „învățătorii vor fi instruiți pentru educația corporală a tinerimii”. Nimeni nu va putea fi sedus de aceste fraze frumoase.

Cei cari cunosc spiritul ce stăpânește în armata „națională” ungurească nu-și vor putea face iluzii asupra tendințelor ce se ascund în dosul acestui exclusivism.

Maghiarizarea cu orice mijloace a fost și de data aceasta mobilul care a inspirat acest exclusivism. Înrolarea învățătorimii noastre *exclusiv* în armata honvezimii e numai o zea în lanțul lung al încercărilor de a distruge ființa noastră românească.

În fața acestor fapte *pozitive*, toate declarațiile despre libertatea ce ni-se îngăduie în desvoltarea noastră „pe teren cultural, bisericesc, economic” etc... rămân fraze înșelătoare.

Tot tendința de distrugere națională se desprinde și din felul cum a fost rezolvită chestiunea limbii în procedura penală militară. Viena, admitând principiul teritorialității absolute, a acordat limbii ungurești în dezbaterile penale drept nelimitat. Numai pentru limba germană — limba de serviciu a armatei comune — s'a făcut o concesie neînsemnată: dacă cei chemați înaintea forurilor judecătorești militare nu știu ungurește, dar știu nemțește, interogatorul, procesul-verbal și publicarea sentinței se face în limba de serviciu, adică în limba germană. Incolo, nu se recunoaște dreptul celorlalte limbi vorbite de numeroasele popoare ale acestei țări. Toată procedura se deapănă ungurește; când e nevoie cu ajutorul interpreților, iar când *unul* dintre judecători știe limba celor chemați înaintea judecătoriei — fără interpreți.

Ce înseamnă asta pentru noi o știu

toți cei ce cunosc practica dela judecătorii civile și neajunsurile cari trebuie să le îndure bieții împričinați neștiutori ai limbii statului.

Am semnalat, deocamdată, numai chestiunile mai jignitoare. E acum rândul deputaților noștri naționaliști ca la discuția reformelor în Cameră, să-și ridice glasul arătând noua nedreptate ce se săvârșește împotriva poporului românesc.

Starea sănătății Maj. Sale. *Din Praga se telegrafiază: Numărul de azi al ziarului „Union” a fost confiscat la ordinul procuraturii. Motivul e că ziarul a publicat știri exagerate despre starea sănătății Maj. Sale.*

„Union” scrisese anume că boala Maj. Sale e mult mai gravă și îngrijurătoare decât se spune. „Union” mai adăugase că asupra sănătății Maj. Sale a avut înfluență rea și conflictul cu moștenitorul de tron arhiducele Francisc Ferdinand, care ar fi refuzat să reprezinte pe Maj. Sa la serbările de încoronare din Londra, fiindcă soția sa nu s'ar fi bucurat de aceleași onoruri, nefiind egală în rang.

Din Gödöllő se telegrafiază că sănătatea Maj. Sale e satisfăcătoare. Fiind frig, Maj. Sa nici azi n'a eșit din casă.

Intoarcerea la Viena s'a fixat pentru ziua de 2 Iunie.

Adunare poporală în Lugoj. *„Drapelul” din Lugoj publică următorul aviz:*

„Conducerea noastră de partid din Caraș-Severin a decis a convoca o mare adunare poporală pe ziua de Joi 21/5 Iunie 1911.

Cele mai importante obiecte dela ordinea zilei vor fi dezbaterile situației politice și sufragiul universal.

Textul definitiv al convocătorului îl vom aduce în Nrul nostru de astăzi într'o săptămână. Dar și până atunci înem a aviza pe această cale fruntașii noștri din comitatul Caraș-Severin și din comitatele învecinate, ca să-și întocmească afacerile din vreme așa, ca să poată lua parte la această adunare.

Adunarea va fi convocată pe ora 11 n. a. așa că în aceeași zi pot participanții sosi cu trenul

din toate părțile comitatului și pot să se se și poizeze încă în aceeași zi, căci adunarea negre se va termina până la ora 2.

Intru cât totuși va fi trebuință de cvartire, tru ceice participă, se vor lua dispoziții satisfăcătoare și în privința aceasta.

Suntem informați că la adunarea aceasta lua parte și toți deputații noștri naționaliști, precum și alți fruntași ai vieții noastre publice.

Suntem convinși, că din toate comunele țării, stre din comitat vor veni fruntași, — chiar și cele mai îndepărtate — ca nici o comună să rămână nereprezentată la această mare și importantă adunare a cărei trebuință se resimte mult pe întreaga linie.

Potitica culturală a ministrului culte. *Presă noastră românească se ocupă pe larg cu discursul ministrului de cultură rostit la discuția bugetului cultelor. Și „Zeta”, și „Drapelul” și „Unirea” își dau primă, la loc, de frunte, nemulțumirea cu acest discurs.*

„Unirea” scrie între altele:

„Am fi vrut să auzim un cuvânt sincer, dacă proiectul de autonomie catolică e în esențialmente principial gata, biserica noastră unită cu Roma când își va avea și ea autonomia ei și cum? Prin cercurile competente tot mai perzistă încă pe lângă ideile lor îndărătnice de a ne băga în autonomia catolică din țară? Nu cumva tăcerea semnificativă ce se exercită de un timp încoace cu privire la autonomia noastră vrea să fie un progres spre aceasta;

Mai am fi vrut să auzim un cuvânt sincer, că ce e cu ordinațiunea lui Apponyi, de care Tisza spunea în tot decursul campaniei electorale, că e o dispoziție absolută care va trebui reparată. Și care nu numai n'a fost revocată, dar nici chiar altcumfel revocată n'a fost și mulți preoți sunt și azi în cercetare pentru neobservarea ordinii din chestiune.

Mai e și chestia școlilor populare, cari tăzi sunt într'o situație cât se poate de murită. În diferitele comitate soartea dependentă de gradul de cultură, de pricepere bunăvoință a inspectorilor.”

Numai „Românul”, organul autorității sub conducerea dlui Goldiș, n'are

frumos sunătoare. E cel mai însuflețit sprijinitor al ideilor vagi, a problemelor puțin stabilite. Vânătorul acesta are un idol, căruia își închină întreaga oratorie: generalitățile. Și alt idol căruia își închină vieța: publicul.

În focul vorbirii, să fie convins că-și mărește prin aceasta popularitatea, ar sări dela tribună, ar sări drept în cap, și ar muri bucuros, între chinurile cele mai mari.

Vânătorul popularității e un prietin primejdios. De convii cu el zilnic, foarte ușor se poate întâmpla să ți-se zăpăcească mintea, și să calci pe urma lui. Apoi, tot ce obsearvă că ți-ar putea folosi ție, popularității tale, cearcă să-ți fure, și dacă n'o poate fura repășește.

E un prietin foarte puțin statornic. Să aibă numai o umbră de bănuială că i-ai putea întuneca aureola, ți-se face cel mai neîmpăcat dușman.

Toți iubim, într'o măsură oarecare, popularitatea, și pentru aceea rămânem oameni de omenie. Dar vânătorii popularității sunt nebuni de legat.”

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la »Librăria Tribunei«

Zece Maiu.

*In ziua cea sfântă și mare
La zece-ale lunii lui Maiu
Se vede-o ciudat' arătare
Pe-un deal dela Plevna, pe-un plaiu.*

*Când zorile 'ncep să s'arete
Acolo 'n tăcutele văi,
Din groapă ies moartele cete,
De-apururi jăliti flăcăi.*

*Ei vin de prin locuri, pe care
Ca vechile răni le cunoști,
Pe unde-au stat șanțuri odată
Redute și taberi și oști.*

*Striviți și cu mânilor rupte
Și galbeni ca 'n jalnicul loc
În ziua sălbaticelor lupte
Când bieții periseră 'n foc.*

*Fac roată, și-o rugă murmură
Iar Valter și Șonțu și toți
Mai marii ce 'n frunte căzură
Stau jalnici acolo 'ntre soți.*

*Și stau cum stă omul ce-ascultă
Și nici-o mișcare nu face!
Așteaptă cu grijă și spaimă
Un semn de departe și tac.*

*De odată ei capul rădică
Dau chiot și-n zare privesc*

*Spre țara din care ieșird,
Spre scumpul pământ românesc*

*Și-ascultă, căci tunul azi cântă
Departă 'n iubitul pământ
Puternic ca 'n ziua luptării,
Dar altfel de cântec mai sfânt.*

*Vi-e teamă că n'o să mai cânte,
Că moartea vă fuse 'n zadar —
Dar țara trăește! Iar tunul
Ce limpede o spune și rar.*

*Și ascultă... iar țara-i departe,
Sânt dealuri la mijloc, și văi,
Și riul cel mare-i departe
De mame pe bieții flăcăi.*

*Și moartea cea veșnică 'nchise
Pe urmă le triste-le-i porți,
Dar moartea lor viață ne dete.
Ferice deasemenea morți!*

*Iar ce-ar fi șoptind ei pe vremea
Ce-ascultă cântarea de tun
Eu nu știu, căci nimeni nu poate
Pe morți să-i audă ce spun.*

*Dar cred că se roagă, sărmanii
Noi liberi pe voi v'am făcut
Iar Tatăl din cer să vă aibă
De-apururi sub sfântul său steag.*

«Albina» Nr. 32 din 8/21 Mai. G. G.

cuvânt de desaprobar. Abia l'a înregistrat în două rânduri scurte, fără orice comentariu.

Camera deputaților a suspendat azi discuția la bugetul ministrului de culte în semn de doliu pentru moartea baronului Bánffy. Fiind mâne sărbătoare catolică, ședința următoare va avea loc numai Vineri, la orele 10.

Inainte.

De I. U. Soricu.

Inainte. Tot mai înainte. Iată deviza, sub care marile spirite ale omenirii au luptat de veacuri pentru întronarea luminei și a adevărului. Unul, doi, o sută au căzut în fața loviturilor venite din partea prietinelor întunecului. Alții s'au ridicat mai vijeliosi, mai puternici și mai hotărâți pe urmele celor căzuți. Și oastea celor aleși s'a mărit tot mai mult, în ciuda celor slabi, în ciuda celor ce n'au moștenit în lupta vieții alte arme, decât minciuna, intriga și calomnia. În ciuda acelor, cari au inventat blestemul și surghiunul spre a-și putea masca slăbiciunea și necinstea lor.

Când spui adevărul, trebuie să știi că te adresezi oamenilor. Și când zici om, adu-ți aminte de întregul noian de patimi, cari se zbat în această neînțeleasă alcătuire a pământului de humă. Când spui adevărul, trebuie să știi că într'o lume, care geme în lanțul întunecului, ai trimis o rază de lumină, care aduce aminte milioane de desmoștenite că pentru altceva au fost lăsate pe pământ, nu pentru a răsfăța prin munca lor lenea acelor, cari n'au decât meritul de a se fi născut.

Arunci o rază caldă, care anunță ivirea zorilor, anunță răsăritul soarelui, în toată mărirea lui, în toată strălucirea lui. Și nu trebuie să uiți că dintre toate vietățile pământului, acela care dușmănește mai mult lumina și iubește întunecul este nu soborul ascuns sub mușuroiul lui, nu viermele care se țirăie, ci omul. «Tu ești gunoiul firei, nu stăpân peste dânsa», — a zis cu atâta dreptate poetul strein, pe care mulți dintre ai noștri l'au citit cu mai multă dragoste decât pe Eminescu, dar așa de puțini l'au înțeles. Așa de puțini l'au simțit.

Căci ce însemnează strigătul de amenințare pornit în contra adevărului rostit dela acest amvon? Sunt oamenii, cari se ridică tumultuoși, în contra mânei, care a voit să ridice vălul de întunec, ce zace pe conștiința unui neam, ce-și merită altă soarte decât aceea de a servi drept material brut, din care să se recruteze ienicerii altor idealuri. Sunt oamenii, cari se tem de ivirea zorilor, în timp ce firea întreagă se bucură și aduce laudă Domnului. Ei se zic reacționari, uitând că azi nu mai putem concepe astfel de noțiuni. Căci reacționari nu există. Există numai sufelete de piatră, cari nu se încălzesc la nici o idee nouă, cari se tem de adevăr și caută să-l înăbușe.

Inainte! Inainte cu curaj, cu încredere în sfințenia idealului tău, în curăția sufletului tău. Odată pasul făcut spre bine, care putere omenească te poate sili să te mai întorci pe vechea cale? De ce ne-am mai uita în urmă? Acolo-i noapte și nouă ne este dor de soare, de căldură, de lumină. Ne este dor de altă viață, de adevărata viață, pe care dușmanii de sânge ne-au tăgăduit-o, și cei chemați nu vor să ne arate calea spre ea.

Am spus un cuvânt, care credeam că exprimă adevărul? Poate să rănească, să doară, poate să jignească anumite susceptibilități. Când scopul, cu care l'ai spus a fost îndreptarea, când ai fost de bună credință, ce-ți pasă de protestele celor ce nu vor să te înțeleagă? Singura aprobare de care ne bucurăm este aceea, pe care o găsim în sufletul nostru. Când conștiința noastră ne spune că am făcut bine, lasă să strige azi aceea, cari mâne vor cere iertare pentru păcatul lor.

Tradare! Acest cuvânt e cea mai grea ofensă ce și-o aduc aceea cari l'au pus în circulație. Ce planuri ascunse de luptă a avut acest popor fără de noroc și fără de prietini și cum au ajuns ele să fie vândute dușmanului de cei grupați în jurul acestui ziar? Ce organizație secretă a avut acest neam, de au denunțat-o dușmanii? Cari căpetenii ale acestei organizații zac astăzi în închisoare, sau își ispășesc sub furci îndrăzneala lor? Cari sunt măsurile luate de dușman, în urma celor descoperite grație tradărei «Tribunei»? Să le vedem. Să le vadă o lume. O lume să se întoarcă cu scârbă dela vânzătorii! Sau, dacă acestea nu se pot arăta, o lume să înfiereze pe cei ce, în numele unui neam, ce are nevoie de caractere, au rostit o minciună. Au rostit-o ei și au comis și neligiuirea de a face și pe alții s'o creadă. Și păcatul este îndoit de greu.

Și pot slujitorii păcatului să întimideze pe cei ce luptă pentru adevăr și lumină? În fața lor mai e nevoie de apărare? Mergi înainte! De-ai avea o sută de vieți, o sută de vieți să jertfești pentru raza binecuvântată, care-ți încălzește sufletul, care-ți luminează inima și-ți îndreptează cugetele tale. O, și este atâta de înălțătoare lupta, când este purtată cu convingere și cu bună credință. Ce însemnează viața ta, fiind vorba de triumful acestei lupte? În definitiv la ce ne-ar fi bună viața, când n'am putea să ne mai spunem convingerile noastre, așa cum le avem, fără de nici un încunjur, fără de nici o teamă?

Și tocmai în contra libertății de a se exprima convingerile s'a rostit anatema. Tocmai această libertate a fost timbrată de tradare. Un sentiment de oroare te cuprinde văzând stăruința, cu care se strigă: Va trebui să piară. Spre a vă convinge și mai mult, domnilor, de lipsa de temei a tuturor câte le roștiți, veți vedea că acest ziar nu va pieri. Un sentiment de oroare te cuprinde, văzând stăruința ce o depun pentru dărîmarea amvonului, de pe

care s'a preamărit nu triumful așteptării, ci triumful luptei fără de preget.

Inainte deci. Cine iubește lumina și adevărul, cine nu crede în triumful așteptării, cine înțelege grozava soartă ce ne-o pregătește înstrăinarea prin cultură, să vină cu cei cari merg cu curaj înainte. În fața purtătorilor steagului stă ceata dușmanilor și a fraților rătăciți, cari s'au urnit în aceiaș deviză; Vor trebui să piară cei ce vor jertfe pentru ideal și sacrificarea ambițiilor personale în fața binelui obștesc. E dureros că între ei sunt și zei, la cari ne-am închinat.

Vom învinge, sau vom cădea. Vom fi și noi câțiva dintre mulții necunoscuți, cari au căzut fericiți că și-au făcut datoria. Inainte!...

Din România.

Amânarea adunării „Ligei”. Adunarea generală a Ligei Culturale care urma să aibă loc în București, Duminecă la orele 5 după amiază la sediul Ligei din str. Fântânei s'a amânat pentru Dumineca viitoare din cauză că au venit la adunare un număr insuficient de membrii.

Expoziția de pictură în București. Duminecă la orele 10 a. m. s'a deschis expoziția oficială de pictură și sculptură a artiștilor în viață, organizată de ministerul cultelor și instrucțiunii.

Solemnitatea a avut loc în prezența A. S. R. Principesa Moștenitoare, a d-ului ministru al instrucțiunii C. C. Arion și a unui număr public compus din elita Capitalei, iubitoare de artă.

D. Gh. D. Mirea, directorul școlii de belle-arte din București, a rostit cu această ocazie o frumoasă cuvântare.

D-sa după ce arată că manifestările artistice pentru un popor sunt neîndoioase ale vieții sale sufletești, constată că la noi aceste manifestări nu datează decât de abia o jumătate de secol. Viața noastră artistică a avut puțină originalitate și a preocupat un public restrâns. Dar, în timpul din urmă, ea a cuprins un public din ce în ce mai mare și se scoboară în păturile adânci ale poporului nostru doritor de adevăr și frumos.

Insuși Statul a început să se intereseze de un scurt timp de această activitate, și de sigur va ști să se achite din ce în ce mai cu folos de datorile sale multiple.

D. C. C. Arion a răspuns că Statul nu trebuie să nesocotească viața artistică a societății; dar că este bine să o lase să se desvolte cu spontaneitatea pe care i-o dă puterea ei vitală.

Apoi d. ministru a condus pe A. S. R. Principesa Maria prin sălile expozițiunii.

În urmă s'a servit șampanie celor prezenți.

Reorganizarea presei. Citim în «Secolul», frunțașul organ liberal:

«Ziarul «Secolul» este în al treizecelea an al apariției sale. E o vechime aceasta, care îl impune. Iar activitatea desfășurată până acum, urbanitatea cu care am tratat pe adversarii noștri politici, obiectivitatea cu care am tratat chestiile politice, interesul permanent ce l'am dat cauzei mari naționale, și luptelor politice ale fraților asuprași, lărga parte ce am dat-o articolelor gândite și studiilor de ori ce natură, au făcut din «Secolul» un ziar cu o caracteristică specială în viața noastră politică și gazetărească.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: **Székely și Bóti** mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =

La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

Avem conștiința unei activități utile, și a unei munci depuse pentru triumful ideilor național-liberale; știm de altfel câtă răspundere asumă o gazetă în care au scris fruntașii și a fost inspirată de personalitățile de elită ale partidului nostru.

Pentru a fi demni de trecutul nostru și pentru a face ca «Secolul» să fie la înălțime, am hotărât a-l organiza și perfecționa radical. Până la această dată vom suspenda apariția zilnică pentru foarte scurt timp «Secolul» va reapare cu același program de luptă și cu același ideal ca ziar de partid fiind cu totul reorganizat, și având un bogat serviciu de reportajiu. Iar până la reapariția zilnică a «Secolului», ziarul nostru va continua să apară săptămânal.

Acest număr va fi cu îngrijire redactat, conținând 3—4 articole politice, studii literare și artistice, foiletoane distractive, și un rezumat succinat și exact al tuturor întâmplărilor din țară și străinătate.

«Secolul» va continua să fie ceea ce a fost, un organ devotat partidului național liberal, și un instrument de propagandă și de critică.

Primul număr săptămânal va apare Joi 12/25 Mai.

Politică culturală.

Socotim că supremația culturii ungurești în țara aceasta este un principiu vechiu al politicii ungurești, pe care-l cunoaște orice Român, care s'a izbit cu durere de această supremație ce există într'adevăr. Ministrul Zichy nu a făcut altceva, prin discursul său din parlament, decât ne-a dat un nou prilej de întunecate gânduri asupra viitorului nostru, accentuând încă odată tendința supremă a tuturor guvernelor ungurești, cari s'au răsturnat după vremuri unele pe altele, dar au păstrat toate acest principiu fundamental al politicii naționale ungurești. Nu e deci nimic nou, căci noi am observat din vremuri vechi această tendință omoritoare și, ce e drept, la diferite ocazii, când ea se afirma mai brutal, am și protestat din toată tăria indignării noastre împotriva ei. Ce păcat însă, că toate aceste protestări ale noastre au rămas simple protestări de vorbe sunătoare, neurmărite de faptele cunoscute cari totdeauna sunt mai elocvente decât vorbele, iar guvernele ungurești și-au văzut de treabă mai departe, urmând politica lor culturală nimicitoare pentru noi, cu liniștea omului puternic, netulburat de nimeni. Protestele noastre vor fi stors ele câteva lacrimi din ochii bunilor noștri Români, dar nu au introdus în mijlocul nostru aceea muncă culturală cu care se face, și numai prin ea se poate face, o adevărată politică națională.

Trebuie să insistăm asupra acestei politici de proteste, pentru că aici găsim noi marea greșală a politicii noastre de până acum. La noi, până în ziua de astăzi s'a crezut că a face politică însemnează a ține câte un discurs mai mult sau mai puțin banal în cameră sau la banchete. Din aceste paradări de vorbe și gesturi și-au și creat cei mai mulți fruntași ai noștri platforma de existență politică. Această spumă trecătoare a fost și este încă în mare parte, considerată ca exprimarea cea mai corectă a vrierilor unui neam întreg. Mă tog, așa ceva numai la noi se poate. În afară, lumea civilizată, care a dat glas lui *Carlyle*, ce făcea din muncă o rugăciune, în apus se vorbește mai puțin, iar dacă se vorbește, cuvintele sunt

sprijinite de greutatea faptelor. Popoarele conștiente din Bohemia bunăoară, sunt pătrunse de necesitatea faptelor și se înclină în fața puterii neînchipuit de mare, dar tacită a *muncii*. Se înțelege, un fruntaș de al nostru ne ar putea răspunde la toate aceste, amintindu-ne caracterul ideal al luptelor noastre politice. Cică aspirațiile noastre sunt atât de mari și atât de îndepărtate, încât ies din cadrul zilelor în cari trăim. Foarte bine, răspundem, numai cât noi nu putem fi hrăniți numai cu aspirații iar aspirațiile unui neam, numai atunci sunt îndreptățite, când zilnic sunt hrănite cu fapte și conștiente.

Iată, de pildă, ce folos că partidul nostru național luptă pentru crearea unei culturi românești, când toată activitatea lui se reduce, în această privință, la câteva cuvântări mai mult sau mai puțin reușite? Ce folos, că noi protestăm în parlament împotriva legii lui Apponyi, dar în aceiași vreme nu încercăm nici un mijloc de a paraliza grozava lovitură ce ni-s'a aplicat prin această lege? Guvernul unguresc lucrează sistematic la subminarea existenței noastre naționale, atacând cu legi și instituții însași cultura noastră, singura bază solidă a luptelor naționale, iar noi îmbătați de puterea problematică a frazei, protestăm și iar protestăm. Este un semn neînchipuit de trist aceasta și socotim că a sosit ultima clipă când trebuie să tragem cursul politicii noastre în adevărata lui albie. Nu avem decât să luăm pildă, dacă nu dela dușmanii noștri, cum ar fi mai firesc, atunci dela frații noștri din România, unde dl N. Iorga, prin cultură vrea să producă un curent de regenerare în politica României.

Dar nu, noi stăm indiferenți. Conducerea partidului nostru, în loc să găsească mijloacele de apărare față de ieșirea cutropitoare a culturii ungurești împotriva noastră, mai bucuros se ține de mici afaceri, căutând cu o stăruință vrednică de o cauză mai bună, pete în soare. De câtă indiferență suntem capabili în fața declarațiilor extrem de primejdioase ale ministrului de instrucție Zichy, o dovedește ziarul autorizat al partidului național, care drept dovadă despre marele interes și înțelegere ce are față de marile probleme politice ce ne frământă, nu scrie nici un cuvânt despre cuvântarea ministrului ungar, ci ne tratează pe noi, umplând coloane întregi, cu întrebări șugubețe și lipsite de spirit. Dar noi nici nu ne așteptăm ca acest organ care este expresia cea mai potrivită a frazeologiei noastre din trecut să dea o importanță unor astfel de chestiuni, cari cer un punct de vedere mai înalt și o concepție mai avansată a politicii. Ceea ce constituie însă pentru noi o durere este, că tocmai acest organ autorizat care se hrănește din plătitudine și fraze goale, este scris pe placul celor mai mulți din fruntașii noștri, cari în materie de politică nu au ajuns încă până acolo încât să fie

convinși, că suprema tendință a partid care se chiamă național este conservarea și desăvârșirea culturii naționale. Sunt ele o mulțime de rînte și direcții într'o luptă politică dar o luptă națională ca a noastră trebuie să fie străbătută în primul rînd de seva dătătoare de viață a culturii naționale.

Și să ne întrebăm deci încă odată de încheiere: Ce am făcut noi ca partid, nu ca oameni singuratici, pentru luptele noastre culturale?

Nu mai răspundem, ci ne gândim cu admirație la acei Poloni din Polonia și la Cehii din Austria cari prin cultura și-au susținut și-si susțin luptele lor politice și naționale. Ei au înțeles că luptele lor în primul rînd sunt culturale, deci și culturale și numai prin cultura a doua oară politice.

Dezider Bánffy.

1843—1911.

S'a prăbușit unul din cei mai fanatici și mani ai națiunilor nemaghiare din Ungaria. Baronul Dezider Bánffy, faimosul comite prem și fost ministru președinte al țării stins astănoapte din viață în Budapesta. Că dispăre o figură din cele mai caracteristice din arena politicii ungurești.

Coboritor din vechea familie nobilă Bánffy-estilor transilvăneni el a moștenit din viața urei celei mai neîmpăcate împotriva mânilor. S'a născut în 1843. Studiile și-a făcut la universitățile din Berlin și Lipsca. În 1875—1892 a fost comite suprem în comitatul Solnoc-Dobâca, iar mai târziu în comitatul Năsăud, având aici și calitatea de comite ministerial pentru administrarea fondurilor naționale dela Năsăud. Atât ca comite superior și în calitate de comisar ministerial a avut o supremă a activității sale a fost prigonirea mânilor.

Încărcat de meritele ce a câștigat în viața sa nobilă răvnă a sa, în 1892 e ales președinte al camerei deputaților, iar în luna mai 1895 ajunge în fruntea cabinetului, care el să treacă prin parlament proiectele de lege sericești. La 1896 a condus alegerile pentru mentare de tristă pomenire. O serie de proiecte administrative, cum nu se mai văd, dela Coloman Tisza până atunci, i-au rănit sentimentele ce ne-a păstrat. Trântit din viață liu Bánffy a încercat de atunci de repetate ori să mai parvină prin fel de fel de uneltiri să mai reușească însă. În cele din urmă a ajuns atât de părăsit de aderenți, încât era considerat drept un om fără nici o greutatea cumpăna politicii. Cu multă emfază s'a declarat și s'a constituit atunci singurul partid aparte, izolat, dându-și denumirea „partidul nou”. În fața marelui vulg unguresc personalitatea lui nu și-a pierdut cu toată acestea farmecul și a fost și în izolarea lui mereu în cameră.

Neputând izbuti nici cu „partidul nou” Bánffy, care a ajuns acum caricatura cea mai predilectă a revistelor umoristice ungurești, căutat un ultim refugiu în tabăra demagogilor așișiați, năpărlind din reacționar întotdeauna ce era în luptător sgomotos al votului universal. Firește că votul universal așa el nu-l contempla. Bánffy era să fie menit tot un partid de stat național unguresc. Un lucru pe care îl remarcă acum cu prilejul morții lui Bánffy tovarășii lui de arme. „Numai cu goșă naționalităților n'a putut să se împace o întreagă acest bărbat entusiast” — scrie ziar democrat unguresc, cu prilejul morții Bánffy.

De dragul parvenirii la putere a fost în stare să-și jertfească până și interesele

clasă, înfruntând antipatia oligarhiei ungurești. A fost capabil, ca aproape toți bărbații politici ai unguștilor, de cel mai fenomenal mișcăm politic, la o singură idee nu s'a putut adapta numai: la ideea unei echitabile politici față cu națiunile nemaghiare.

În acest punct a rămas totdeauna refractar, dându-ne dovada tipică a ireductibilității mentalității ungurești. O calitate a avut însă totuși: sinceritatea acestei mentalități. O calitate azi tot mai rară la bărbații politici așiști, care tocmai din cauza aceasta sânt poate și mai primejdioși decât cel ce astăzi îi părăsește.

Impresia morții în cameră.

Budapesta, 24 Mai. Din pietate pentru trecerea din viață a baronului Bánffy camera a avut azi o ședință de câteva minute numai. Deși bolnav de mult, moartea baronului Bánffy a surprins cercurile politice ungurești.

Președintele camerei, Berzeviczy l-a prezentat, îndată după deschiderea ședinței, în termeni elogioși, arătând că a fost unul din bărbații cei mai de seamă ai vieții publice ungurești. În numele partidului Justh a vorbit chiar șeful, relevând că steaua călăuzitoare a funcțiunii a fost statul național maghiar. În numele partidului lui Kossuth a vorbit contele Apponyi, remarcând calitățile de luptător fatigat ale baronului Bánffy. Din partea partidului guvernamental n'a vorbit nimenea.

Immormântarea defunctului se va face Vineri după amiazi.

Un atac contra limbii românești în Bucovina.

Nu-ți vine a crede, când auzi de atâtea lozuri ce se dau limbii noastre și te miri cum posibil, ca străinii, cari chiar se numesc ungi, poate să cuteze să-și permită astfel de lucruri.

Astfel s'a întâmplat la conferința corpului didactic a gimnaziului de stat din Rădăuț, ținută în 12 Mai a. c., un fapt revoltător pentru orice Român din Bucovina. A făcut adecă profesorul, Gottlieb, adus din apus, următoarea propunere:

„Conferința corpului didactic să roage ministerul cultelor și a instrucțiunii ca să elimineze limba română pentru Români din despartitura germană, și orele câștigate să se dăde parte la greacă, parte la științele naturale. Români au o paralelă română și au lipsă mai mult de o despartitură germană. Și dacă vor și voi să învețe Româna, să treacă la paralelă. Astfel n'am avea lipsă de un profesor român și s'ar face și economie statului, netrebuind să-l plătească. Ar mai departe numai o despartitură curată germană și nu una germano-românească și realitate românească“.

Din această propunere atât de ostilă limbii românești se poate cunoaște ce fel de elemente fanatice și șoviniste ni se trimit la gimnaziile noastre, cari sânt în cea mai mare parte clădite cu cheltuiala țării, cum s'a întâmplat aceasta și cu gimnaziul din Rădăuț, care a contribuit dieta țării o sumă foarte mare pentru catedra limbii române, și de aceea fără consimțământul ei nu se poate schimbă nimica. Nu mai puțin și fondul religiosar a dat tributul său pentru acest gimnaziu.

În un district curat românesc, cum e cel al Rădăuțului, să cuteze un venetic venit mai ieri aici, să elimineze limba acelu district din gimnaziu? Îți stă mintea în loc de atâtea cușezanță și ură față de noi. De aceea cei mai mulți profesori au desaprobat propunerea domnului Gottlieb. văzând și ei, că nu e în loc.

Cum i-ar fi mers dlui Cottlieb, dacă ar fi

făcut propunerea aceasta la un gimnaziu din Bohemia? Nu ar fi fost boicotat, nu ar fi fost amovat la moment? Dar fiind că și noi Români ne bucurăm de aceleași drepturi cetățenești ca și alte popoare ale Austriei, pretindem cu insistență amovarea acestui element dăunător și plin de ură față de Români dela gimnaziul de stat din Rădăuț cu atât mai mult, cu cât aice studiază un număr însemnat de elevi români, cari nu se pot lipsi de limba maternă de dragul unui venetic ca Gottlieb. Afară de aceasta are fiecare părinte de copii dreptul să-și înscrie copilul la gimnaziul care-l voiește și nu poate un profesor să-i dicteze unde să-l înscrie.

De aceea, observând ținuta dușmănoasă față de Români a dlui Gottlieb, atragem atenția dlui inspector școlar al țării, ca să fie pe pază și să împiedece ori-ce pretenție neîndreptătită a străinilor și să lucre, ca profesori de tagma lui Gottlieb să nu fie suferiți la gimnaziile noastre. Totodată pretindem dela d-nii deputați, ca ei să facă atent la acest fapt și pe ministerul cultelor și instrucțiunii și să pretindă amovarea acestui element dela gimnaziul din Rădăuți.

„F. Pop.“

Cariera militară.

La noi e o boală socială, că părinții nu-s destul de precauți în alegerea carierii fiilor lor. Toți ar vrea să facă din ei advocați, deși e plină lumea de ei, preoți, învățători, ca și când toate bunurile din lume numai lor le-ar suride. Pedagogiile sânt pline, teologiile pe aceea urmă. droaia de proletari scăpătați de pela universități nu mai încap pe străzile orașelor, unde vagabundează blăstămându-și norocul iar pe cariera militară nu se află râvnitori destui.

E o chestie serioasă aceasta și merită să atragă atențiunea părinților asupra ei, acum când se apropie sfârșitul anului școlar.

Români posed calități cari i-ar face membri folositori în armată, iar nouă ne-ar aduce cinste și servicii mari. Umanitate, iubire de neam, înclinațiune spre știință, simțul ordinii, modestie, supunere, nu-s oare calități cari caracterizează pe ofițerul model? Și noi avem aceste calități moștenite dela părinții noștri și duse în armată, ar fi spre gloria poporului nostru și spre mândria numelui de Român.

În trecut s'au pus în perspectivă favoruri multe celor cari voiesc să păsească pe această carieră, dar legea din 1904 le stabilește acum 1073 burse anuale.

Școalele militare sânt:

1. Reale inferioare, în cari se primesc absolvenții școlii populare. Sânt în Kismárton, Kőszeg, Szt-Pöltén, Strass, Fishau. Pot petiționa băeți în vîrstă de 10 ani, dar nu trecuți de 12 ani.

2. Școală de cadeți, pentru armata comună.

3. Academie militară și școală reală militară.

4. Școală de cadeți pentru honvezime.

F. Școală reală militară superioară pentru honvezime.

Pentru toate aceste institute statul ungar împarte anual 1073 de burse, pentru dobândirea cărora se poate petiționa la ministrul de honvezi ungar. (Cu amănunte servește ori-care școală militară).

La școlile de sub nr. 2 și 4 pot petiționa tineri în vîrstă de 14 ani dar nu trecuți de 17 ani, cari au absolvat IV clase la vre-o școală medie; la cele de sub nr. 3 și 5, cei cari au absolvat 8 clase medii (nota nesuficient din latină și greacă nu să ia în considerare).

Legea sună așa:

Cele 250 burse stabilite în art. de lege XXII din 1897 să ridică cu 1073 așa că din aceste 95 locuri să fie pentru Academia militară, 180 pentru școala reală militară, 800 pentru școalele de cadeți.

Adăugând că și din fundațiunea Gozsdu se împart anual burse pentru cei ce pășesc pe cariera militară, recomandăm părinților această carieră pentru fiii lor. D. Bedeleanu.

Din străinătate.

Mișcare monarhistă în Portugalia. Din Portugalia sosesc știri cu totul alarmante. O contrarevoluție monarhistă pare iminentă. Siguranța vieții și averii dispore în țară, bandiții și spărgătorii operează aproape nesupărați. Guvernul nu este în stare să garanteze ordinea și liniștea.

La Oporto comerțul stagnează cu desăvârșire. Oficiul vamal e ocupat de trupe. Greviștii cutreeră străzile neavând de lucru. Numeroase persoane părăsesc orașul simțindu-și viața în pericol din cauză că sânt bănuți ca monarhiști sau clericali.

Pretutindenii se fac pregătiri de revoluție. Organizatorii împart bani și arme.

Guvernul îndeamnă populația din Lisabona să menție ordinea și declară că este pregătit pentru orice eventualitate.

Din Paris se anunță: Se așteaptă cu mare neliniște ziua de Duminecă, când vor avea loc alegerile la Lisabona.

Sânt temeri serioase de ciocniri între republicani și monarhiști.

Guvernul a dispus să se trimită crucișătoare la Nord.

Poliția încearcă să intimideze prin amenințări și perchiziții.

În convorbirile lor cu ziaristii, miniștrii susțin că e vorba de o ultimă încercare a mișcării monarhiste care nu are însă nici o șansă de reușită.

Trupele sânt consemnate în cazărmi și supravegiate ca să nu poată veni în atingere cu lumea civilă.

Cu toate acestea mișcarea monarhistă se întinde mereu.

Regele Serbiei — acasă. Regele Petru al Serbiei care plecase să facă o vizită președintelui republicii franceze a fost nevoit să-și intrerupă călătoria la Bazel, fiindcă în urma nenorocirii de Duminecă Franța, fiind în doliu, nu putea să-i facă primirea cuvenită.

Azi la amiazi, regele Petru a sosit la Budapesta, de unde și-a continuat drumul spre Belgrad.

Regele e însoțit de ministrul de externe al Serbiei Milovanovicu.

Bulgaria contra Turciei. Din Sofia se anunță: Duminecă s'a ținut în piața »Positano« un mare meeting anti turc, convocat în urma uciderii căpitanului Gheorghieff de către trei soldați turci la frontiera turco-bulgară.

Inițiatorii meetingului au fost ofițeri în rezervă, deoarece guvernul a interzis ofițerilor în activitate de a lua o asemenea inițiativă și nici măcar de a participa la eventuale întruniri de protestare.

Au luat parte la meeting peste 10,000 persoane.

După ce a vorbit publicistul Zancof, protestând contra guvernului actual că n'a avut o atitudine demnă în chestiunea asasinării căpitanului Gheorghieff, s'a ales o deputațiune care să se prezinte primului ministru Chesof cu o moțiune prin care i-se cere: 1) a căuta să dobândească satisfacție imediată din partea guvernului turc; 2) a obține dela acesta obligațiunea formală că va lua măsuri să nu se mai repete incidente ca cel întâmplat; 3) a pretinde o despăgubire bănească pentru familia ofițerului ucis.

Meetinguri analoge s'a ținut și la Fillpopoli și alte orașe.

INFORMAȚII.

ARAD, 24 Maiu n. 1911.

Tinerimea noastră.

Am publicat ieri un apel al societății »Petru Maior«, în care tinerimea universitară din Budapesta cere sprijinul lumii românești, pentru susținerea societății noastre studențești de acolo. Erau și câteva date statistice în acel apel, puține, dar foarte elocvente și triste. Ci că dintre câți fruntași avem noi, în vreme de 50 de ani, de când există societatea, numai 38 au ținut de bine să onoreze societatea »Petru Maior«, cu câte 100 cor., înscriindu-se membrii fondatori. Și încă ceva și mai dureros. Dintre 300 studenți câți sunt înscriși la universitatea din Budapesta, numai 60, zi șasezeci, sunt înscriși membrii la societate. Scriem aceste date și noi, încă odată, și le recomandăm marelui public românesc, ca un prilej de lugubre meditații. La ce am mai vorbi de marea însemnătate a acestei societăți, care singură poate susține duhul românesc în bieții noștri tineri aruncați în marea aceea de străini. De ce am mai bate clopotul într'o dungă, alarmând lumea, că o societate a studenților români din Budapesta, singura noastră societate studențească, se luptă cu moartea? Socotim că lumea noastră care a trecut destul de des prin capitala țării, o știe aceasta foarte bine. Noi și alte ziare ale noastre am mai scris despre aceasta, în diferite înțelesuri. Scriitorul acestor rânduri se mulțumește să descrie numai obicinuitele localuri ale societății.

Tânărul român, care n'are nici parale și nici chef să cerceteze cafenelele, ca să cealească o gazetă românească sau să mai schimbe vr'o vorbă în graiul lui prigoniț și neauzit în acea lume străină, trebuie sau să urce în catul al cincilea sau să se coboare în bezna unui parter umed, pentru că sărăcia societății nu-i poate servi cu niște camere mai confortabile. Și chiar dacă ai avea lumină și n'ar trebui să-ți obosești biețele plumâni încercate de funinginea orașului și atunci trebuie să te înghesuiești unul peste altul ca să poți sta animat undeva și să-ți petreci ochii peste gazete și reviste, pentru că cele 900 cor. cât poți să dai nu te iartă să închiriezi niște camere mai largi, din care să nu ieși deadreptul în locuri cu miros infect. Mai pune pe deasupra și locuința celor doi studenți beneficiați, cari dorm pe unde apucă în mijlocul vrafurilor de cărți prăfuite și gazete puturoase și închipuieți pe urmă, iubite cetitor, că trebuie să încapă în cele patru odăițe și un servitor sau servitoare, care este indispensabilă. Atunci vei avea în fața ta icoana adevărată a localurilor societății noastre studențești din Budapesta și dacă ești fruntaș cinstit vei deschide în aceiaș vreme și punga și inima, iar dacă ești un biet pârilit cu bun simț, te vei înfiora de negligența oamenilor și instituțiilor noastre și vei trage o consecință logică din toate acestea. Vei constata cu durere, că iată aceasta este cel mai bun și mai prielnic mijloc de a perpetua pentru vecii vecilor umilinta tradițională românească și de a îndepărta tot mai mult dela noi acele spirite corupte de cultura ungurească, cari vor găsi în aceste locașuri umede un nou prilej de a constata superioritatea dușmanilor noștri. Ego.

— **Frigul de primăvară.** De câteva zile o răcoare simțitoare s'a abătut asupra țării pricinuind prin multe părți pagube, mai ales în pomet și în semănături. Viile sunt mai ales expuse gerului și după cât suntem informați, chiar podgoriile Aradului au fost pe unele locuri pișcate de brumă, fără să se fi cauzat însă pagube mai însemnate. În părțile de miazănoapte însă iarna s'a întors deabinele și e chiar

în toi. Turmele au trebuit coborâte din munți căci înlemneau de frig, iar prin comitatul Maramurăș și Liptó a început să ningă ca în postul Crăciunului.

— **O bancă vrednică.** În numele comitetului parohial din comuna Guravăii aducem cele mai sincere mulțumiri institutului de credit „Victoria“ din Arad, care a dăruit din venitul anual suma de 100 coroane bisericii din comuna Guravăii, zidită cu multă greutate. Rugăm pe bunul Dumnezeu ca pe binefăcătorii cari s'au îndurat de au ajutat biserica să-i pomenească în împărăția cerurilor.

Pleşcuța-Guravăii, 22V 1911. — Petru Mihulea, preot gr.-or. român.

— **Dela »Clubul român« din Viena.** Societatea »Clubul Român« din Viena fiind înființată cu scopul de a stringe pe toți Români din Viena într'un singur corp și în deosebi de a proteja clasa mijlocie, meseriași și comercianți și de a feri de primejdia deznaționalizării cât și de influența dezastruoasă a internaționalismului.

Această menire »Clubul Român« caută de a implini prin întreținerea unui local de cetire, a unei biblioteci și înainte de toate prin conferințe, ce se țin aproape în fiecare săptămână cu concursul elementelor culte românești din Viena.

În raport însă cu veniturile mici de cari dispune societatea, cheltuielile sunt considerabile, căci afară de întreținerea localului, a bibliotecii și plata ziarelor necesare, societatea e nevoită a acorda ajutoare Românilor căzuți în lipsă cât și a înlesni meseriașilor și comercianților veniți la Viena găsirea de posturi sau întoarcerea lor în țeară.

Urmând deci societatea »Clubul Român« exemplului societăților similare germane a scos spre vânzare mărci a 5 bani bucata, cari poartă, drept stimă și recunoștință, chipul dlui prof. N. Iorga.

Aceste mărci au menirea de a mări fondul societății, ca astfel să i se dea posibilitatea de a prourma chemării sale și de a îndeplini scopul prefapt prin statute.

Drept aceea ne permitem a apela călduros către onorabilele bănci și către toate iustrele persoane, cari doresc viața și existența acestei societăți să binevoiască a sprijini societatea prin cumpărarea acestor mărci.

Viena, 23 Maiu n. 1911. George Vitencu, președinte.

— **10 Mai v. în Viena.** Ni-se telegrafiază: Azi a avut loc în capela română din Viena sărbarea de 10 Mai. Ambasada română s'a înfățișat în gală. S'a cântat „Trăiască Regele“.

Zilele trecute a petrecut la Viena poetul Coșbuc.

— **Statua lui Cuza.** Din Iași ni-se scrie:

În urma deciziei consiliului comunal, a fost expediată astăzi d-lui Gr. Ghica-Deleni, președintele comitetului pentru ridicarea statuei lui Cuza-Vodă, următoarea adresă de mulțumire:

„Avem onoare a vă comunica că consiliul comunal prin decizia Nr. 67 din 2 Mai, a admis ca statuia marelui Domnitor Cuza-Vodă să se așeze în piața Unirei.

Cu această ocazie, vă rugăm a primi mulțumirile consiliului comunal și ale noastre atât pentru buna voință arătată în rezolvirea acestei chestiuni, cât și pentru frumoasa d-stră inițiativă, căreia se datorește slăvirea memoriei

marelui domnitor, precum și împodobirea ei cu un mareș monument.

— **Cătră abonații »Bibliotecii Populare a Asociațiunii.** Ne vedem îndemnați pe P. T. abonenți, ca să fie cu conștiința multele greutăți ce a trebuit să înfruntăm la pornirea acestei noi lucrări. Nu înțelegem sarea noastră, ci în firea lucrului trebuie căutată cauza micilor neregularități decursul numerilor apărute până acum.

Până acum au apărut trei numere, fost trimiși tuturor abonenților. Nr. 4 pare într'o singură broșură, de unde și întârzierea de o lună — și se va întâmpla în zilele din urmă ale lunei lui Maiu.

Rugăm deci pe toți abonenții să fie teptare, căci în zilele viitoare vor primi nr. 4-5, iar de aici încolo în fiecare număr șura făgăduită.

Sibiu, în 9/22 Maiu 1911. Adm. »Bibliotecii Populare« a Asociațiunii.

— **«Doljiul»,** organul partidului conservator-democrat din Craiova, reorganizat și-a reluat apariția.

Direcțiunea politică, și proprietatea rămân exclusiv ale dlui N. N. Popp, putat.

— **Continuarea meetingului aviatorii Issy les Moulineaux.** Camera franceză întrunit ieri într'o scurtă ședință pentru proiectul referitor la îngroparea pe câmpul de război a defunctului ministru de război Deputații drept semn al recunoștinței dlui ministru, au primit proiectul printr'o hotărâre mută, ridicându-se cu toții în picioare sfârșitul ședinței președintele — dl de doliu — a ajurnat camera pe vremea săptămână.

Aviatorii cari au luat parte la concursul Duminecă — încercând parcurgerea a 1100 kilometri dintre Paris și Madrid — o parte au sosit la Angoulême, prima în cale. Intre aceștia sânt aviatorii V. Garros și Gibert. Véndrines a făcut de 400 kilometri cât e până aci în 3 ore 42 minute. Ceilalți aviatori sau drum din cauza catastrofei, iar puțini furiați a înscenat câteva scene furtive trugând tribunele căror le-a dat pe mâna.

Véndrines — împreună cu ceilalți s'au dus să continue drumul spre Madrid și s'au anunțat din Sansebastian, a sosit dimineață la ora 11:40.

— **Judecata obștească.** Pe la sfârșitul zilei trecute oamenii din Chichinda au murit în stradă pe gospodarul Petru. Pe cadavru se vedeau urme că a fost de ceva răufăcători și toată lumea se învârtise în jurul lui. Pe Lazar Condan, că el a făptuit omuciderea, a fost pus în arest preventiv și s'a început cercetare pentru constatarea crimei. Putut însă descoperi nimic în socoteala a fost liberat pe urmă, fără să-i fi făcut nici un rău. Poporul însă știe că în dușmănie neîmpăcată cu Ghileșii încredințat că numai el poate fi omucidătorul. Vremea cât a stat la închisoare, a singur doar va putea descoperi omucidătorul când nu mai era nici o îndoială de el, s'a hotărât să împartă singur omuciderea. Această dreptate o are rezumată în cuvinte: Cap pentru cap. Și când a sosit, l'au așteptat oameni la crășma. L'au prins și l'au pisat până n'a rămas suflet în el. Autoritățile au eșit la

Fiți cu atenție la firmă!

GYULAY KÁROLY

Atelier de fotografii artistice,
— — de primul rang. — —
TIMIȘOARA, Józsefváros, Hunyady u. 5.
— — — (Lângă Casina »Délvideki«). — — —

Fotografiile și portretele, reproductii după fotografii și noi în mărime naturală, expuneri de cianotipie pentru interioruri, acatice, și lucrări de olei artistic executate. Cei ce se provoacă din »Tribuna« capătă 10% rabat. Fiți cu atenție la firmă.

și au ridicat cadavrul, iar cei cari duseseră răzbușarea la îndeplinire au fost arestați.

— Mulțumită publică. Pentru realizarea scopului frumos a „Tovărășiei școlare”, de a face cu elevii Institutului teologic din Caransebeș excursii prin străinătate au intrat încă următoarele donațiuni: Dr. Gheorghe Dobrin adv. 21.40 Titu Hațeg adv. 10 cor. Dr. Pavel Oprea prof., Petru Bernaz, Dr. Petru Mladin, Eut. Barbulescu, Nicolae Franțiu câte 5 cor. Ioan Meda 4 cor. Emanuil Pirtea preot 3.20 cor. Gheorghe Cătană inv. 3 cor. Elena Pirtea 1.20 cor. Dr. Virgil Nemoian med. 2.10 cor. Liviu Biro, Isaia Popoviciu preoți, Milos Milycovics, Mihail Tampa, Const. Popoviciu, Andrei Meda, Nina Meda câte 2 cor. Dr. Petru Barbu 1.60 cor. Dna Florica Șușoi 1.50 cor. Ruja Meda 1.10 cor. Pavel Boieriu, Cornei Biro, Ilie Imbrescu, Dr. Iuliu Petroviciu, Gheorghe Balota, Romul Popoviciu, Dr. Aurel Ciupe, N. Ivanescu, Ioan Vidu, Dr. Gheorghe Ember, câte 1 cor. Dna Lia Ancușă 50 fil. Gheorghe Noaghea 40 fil.

— Moșia scriitorului Tolstoi. După desțărarea negustorească a moștenitorilor lui Tolstoi cari plănuiau să vândă moșia rămasă de el unui indicat american, ca apoi să cădească pe ea fabrici și ferme model, — plan care până acum nu a dat nici un rezultat, vine știrea că statul drept prin de pietate pentru memoria marelui scriitor hotărât să cumpere el însuși moșia lasnata poiana. În Moscova se spune că guvernul oferă pentru moșia aceasta suma de un milion de rubele, și la caz că vor putea încheia un târg, va crea o academie de științe din Petesburg, pentru a folosi în scopuri științifice.

— Rentoarcerea familiei imperiale germane ieri înainte de amiază a sosit familia imperială germană împreună cu ducesa Victoria Luiza la Potsdam, venind din Anglia. La gara augustii călători au tras dea dreptul la noul palat. Câtă vreme împăratul a stat la Londra, presa engleză se ocupa de predicții cu o eventuală căsătorie a fiicei împăratului. Și era foarte semnificativ afirmația lor ziare cari susțineau că ducesa Victoria Luiza ar fi zis:

„Nu vreau să fiu nici vieneză, nici bavareză, nici ducesă de Württemberg, ci vreau să fiu englezoaică,

Planul se învârtă în jurul ducelui Eduard Albert care va face, în cursul verii acesteia, împăratului Wilhelm o vizită la Potsdam, iar ducesa viitoare va pleca la Oxford unde — încează studiile universitare.

— La fondul Dr. D. P. Barcianu pentru întocmirea cartelor fără lucru, al »Reuniunii meseriașilor români din Sibiu», au mai dăruit: Zeciu Mureșanu, protopresbiter (Ilia), 50 bani, Ios. S., 20 bani, Adrian Dan, învățacel lăcătuș, 20 bani, Aurel Bratu, profesor sem., 20 bani, Pleșa. inv. lăcătuș, 50 bani, Samuil Petrașcu, profesor (Paris), 1 cor., Aron Telea, Ioan Gergel, învățacel lăcătuș, câte 50 bani și Miorica Tordășianu, 10 bani.

— Intregire. Dintre membrii pe viață ai »Reuniunii meseriașilor români sibieni», publicați în foaia noastră, a rămas afară numele fostului deputat, al dlui Dr. Aurel Novac, avocat în Bălăbănești, cu care numărul membrilor e 30.

— Dela București la Paris — călare. Din București ni-se scrie: Se știe că acum câțiva ani dl. major Miron Costin, pe atunci căpitan, făcând călare drumul dela București la Metz (Germania). Dl. căp. Păun, un valoros militar, se prinde acum o cursă și mai îndrăzneată. A plecat călare, acum unsprezece zile din București și și-a ales ca destinație Parisul.

Dintr-o scrisoare a dlui căp. Păun adresată dlui Panciova, reiese că dsa a ajuns în această localitate la 3 Maiu trecând prin obstacole deosebite de mari. Astfel, dsa spune că în ziua de 2 Maiu a făcut 90 de klm. pe un drum plin de gropi, o regiune cu nisip sburător și o oră de cădere a mers prin apă până la pieptul călărețului. Dl. căp. Păun mai arată că pe acolo sunt multe gropi așa de mari încât îi este teamă să nu se întreprindă drumul din cauza aceasta.

În Panciova a făcut 900 klm. și în ziua

de 4 Maiu a plecat spre Semlin luând drumul apoi către Neuzatz, lângă Peterwardein.

Pretutendeni dl. căp. Păun spune că a fost foarte bine primit de către ofițerii unguri.

— O serbare în Viena. Ni se scrie: Luni în 22 Mai s'a dat o serbare în parcul orașesc din Viena ca să se strângă fonduri pentru a se putea trimite băieții bolnavi ai săracilor din Viena la Abbazia. Serbarea a fost pusă sub patronagiul arhiducelui Carol Francisc Iosif. În parc a avut fiecare țară din Austria câte un pavilion, în care se vindeau măști delă prăvălii naționale. Bucovina a avut un pavilion foarte frumos în stil românesc, aranjat de doamna Florica Gramatovici, care a și vândut măști de ale prăvăliilor române din Cernăuți și din Brașov.

— Un nou accident mortal de aviațiune. Din Strassburg se telegrajază că la concursul de aviațiune pentru cel mai bun aeroplan german s'a întâmplat un nou accident mortal. Aviatorul Lemlin, făcând un voiaj subit, pentru a ocoli un alt aeroplan, a sburat cu aeroplanul său într'un copac. Lemlin a căzut din șea și aeroplanul, prăbușindu-se deasupra lui, l-a omorât.

Concursul a fost numai decăt suspendat.

— La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, al »Reuniunii meseriașilor români din Sibiu», au mai dăruit: Învățăcelele atelierului de croitorie al dnei Paraschiua Opreșan și învățăcelele atelierului de pantofărie al fraților Mihălțean, din venitul curat al unei reprezentații teatrale, date în reuniune, 1 cor.; Ioan Voicu, sod. rotar, 50 bani, Aron Suciu c. și r. locot. auditor, în amintirea tatălui său, 1 cor., Dr. I. Lupăș, protopresbiter, pentru fiul său Ciprian, fiul parohului Dr. D. Borcia (Săliște) 1 cor., Vasile Hențea, par. (Sărăsău), Danul Chirilă, par. (Râusadului), 1 cor., Victor Pacală prof. sem. 20 bani, Const. Popp, director de tip, (Făgăraș), Petru Simțion, librar, Nicolae Bratu. propr. „Foaiei Poporului”, câte 30 bani, G. Dobrin, inv. pens. (Bucium), 20 bani, I. Cosma, notar (Ludoș), 80 bani, D. Căian, pantofar, 1 cor., Ios. Marcu sen., pardositor cor. 1.85., Com. Ban, curelar (Poiana), 1 cor. L. Vasiliu, inv. zugrav, G. Cocovean, inv. zidar, câte 50 bani și G. Șonea, inv. cismar, 25 bani.

x Noutăți de ridicul, geante de mâni, cofere articole de sport, rachete pentru tennis, bile și nețua, fotbal, mingii, basteane, parfumuri, apă de Coloniri apă de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieptene și articole de modă se află cu prețuri moderate la **Hedgus Gyula**, Arad Andrassy-tér 15.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de Igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
În fața palatului administrativ (comitatului)

Mulțumită publică.

Rog rudeniile, prietenii și cunoscuții, cari din incidentul trist al pierderii mult regretatului meu fiu Dr. Alexandru Sterca Șuluțiu, fost medic cercual în Cămpeni, — prin condolențele împărtășite mie și membrilor familiei mele, ne-au întins o rază de mângâiere sufletului nostru consternat de această grea încercare, — să primească pe această cale adâncă, simțita noastră mulțumită.

Abrud, 20 Maiu 1911.

În numele familiei:

Văd. Francisca Sterca Șuluțiu,
născ. Tobiasz.

ECONOMIE.

Cătră Reuniunile române de meseriași. Comitetul »Reuniunii sodalilor români din Sibiu», în calitate de comitet central executiv al tuturor Reuniunilor noastre de meseriași a lansat cătră Reuniunile de meseriași următorul apel:

Onorat comitet!

Încă la 25 Aprilie 1902 am pus în vedere, că »Conferența meseriașilor români» din opt localități, ținută la 15 Iulie 1901 în Sebeșul-săseș, în nobila sa preocupățiune de soartea clasei noastre de mijloc, numind comitetul Reuniunii sodalilor români din Sibiu, de comitet central executiv pentru toate Reuniunile noastre de meseriași, l-a încredințat totodată cu adunarea tuturor datelor aparținătoare activității, ce Reuniunile noastre o desvoaltă în interesul lor propriu în deosebi, și în interesul meseriașilor de pretutindenea în general. În firul provocatei scrisori, recomandând Reuniunilor activitate și celor în alcătuire provizorie, să facă despre a lor activitate cu sfârșitul fiecărui an rapoarte detaiate, din cari să se reoglindeze toate lucrările Reuniunii din cursul anului, — am cerut să ni-se trimită o copie a raportului, însoțit de consemnarea membrilor Reuniunii.

La 20 Iulie 1905, arătând, cum meseriași întruniți la marea noastră expoziție, ținută în toamna anului 1902 aici în Sibiu, au investit și ei comitetul nostru cu atributul de comitet central, am apelat la concursul tuturor Reuniunilor noastre și le-am rugat ca, în scopul alcătuirii unei statistice despre toți meseriași noștri, să binevoiască a ne arăta data înființării Reuniunii, respective scopul ce-l urmărește și mijloacele folosite pentru ajungerea scopului, câți membri are, la cari meserii aparțin ei, cari din meserii sânt mai bine și cari mai slab îmbrățișate, atât în localitate, cât și în împrejurine: cari sânt mai rentabile; în ce direcțiune ar fi nevoie de îmbărbătare; dacă cauza meseriașilor noștri înaintea sau stagnează, și cari sânt cauzele stagnării sau înapoierii, și ce anume ar fi de făcut în scopul înaintării; ce lucrări a îndeplinit Reuniunea și ce lucrări intenționează a întreprinde în viitor?

În fine prin scrisoarea noastră din 26 Maiu 1909, cerând raport despre activitatea tuturor Reuniunilor pe anii anteriori, inclusiv anul 1908, în care, între altele, ceream să se arete câți meseriași (măiestri, calfe și învățacei) sânt în localitatea respectivă, am apelat la Reuniunile mai bine organizate să se avante la aranjarea unei eventuale expoziții industriale, atât de folositoare din toate punctele de vedere, și care bun prilej să fie pentru înfălnirea tuturor meseriașilor noștri. Tot atunci am cerut sprijin pentru revista, acum apusă. »Munca» și la scoaterea în tipar a unui raport (Anuar) statistic al nostru. Acestea în scris, iar prin publicații ziaristice, aproape zilnice, am dat exemple de urmat în afacerile ce ne privesc.

Onoratul comitet este în pozițiune a ști, dacă apelurile noastre au avut și încât efectul dorit.

Iubiți meseriași! Acum ne găsim în preajma unor două evenimente mai însemnate. Frații noștri meseriași din Blaj, în vara anului de față, vor sărbători, alătura de cele mai de samă așezăminte ale noastre („Asociațiunea” și „Fondul de teatru”), sărbarea înaintării lor, iar noi meseriași sibieni, în anul viitor 1912, sărbătorim alătura de o tovarășă muncitoare pentru înaintarea economului muncitor, (Reuniunea română de agricultură din comit. Sibului) progresul făcut de noi în cei 20 ani de la aranjarea (în 1892) a primei expozițiuni industriale și în cei 10 ani dela aranjarea (în 1902) a primei expoziții cu lucrări din industria profesională și din industria de casă (lucrurile de mână femeiască). Cum cauza clasei noastre de mijloc, mulțumită activității Reuniunilor noastre, se găsește pe căile progresului, datorința ne impune ca sărbătorile amintite să nu ne găsească nepregătiți și fără a ne putea da sama despre starea în care ne găsim.

„ISVORUL”
Instituit de credit și economii, societate
pe acții în Ighiu

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii societate pe acții, „ISVORUL” din Ighiu, publică concurs pentru ocuparea postului de contabil cu un salariu anual de 600 coroane și tantiemă statutară.

Reflectanții la acest post au să dovedească: absolvarea unei școli comerciale, o experiență îndestulătoare spre a putea conduce contabilitatea independent.

Alegerea se va face pe un an de probă. Postul e de a se ocupa îndată după alegere.

Documentele au să se trimită direcțiunei mult până în 20 Iunie a. c.

Ighiu (Magyarigen), la 19 Maiu 1911.

DIRECȚIUNEA.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

de tâlpi, fabricația proprie de partea
sus a ghetelor, în asortimentul cel
mare, cu toată scumpetea se găsesc
prețurile cele mai ieftine
în magazinul de piele al lui

Jörgy Sándor

DAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diploma
de recunoștință
în anul 1904.

Catalogul ilu-
strat a pretu-
rilor' gratuit.

Un candidat de avocat

cu practică află aplicare în cancelaria
mea advocațională.

Reflectanții să mi-se adreseze direct.

Dr. Gheorghe Rocsin,
avocat, Nagyvárad.

Cumpăr

în orice cantitate flori de romonițe (mușetel) flori de tei, flori de friguri, flori de soc, flori de bujor, flori de grâu, mama de secari, frunze de mătrăgună, frunze de măsălarăniță, bolondaică, ciu-ma-faie și rădăcini de mătrăgună fie verzi ori uscate, precum și vespi de — frapten (gândaci de maiu). —

Farmacia

Alexandru Szokoly, Arad

— (vis-à-vis de biserica sârbească). —

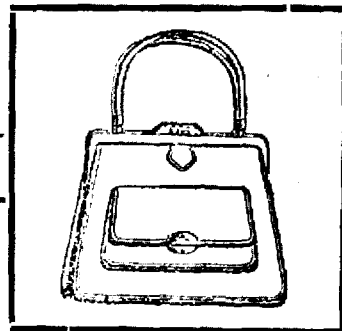
LUCZA JÓZSEF

atelier chimic p. curățitul hainelor
Szeged, Laudon-u. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor
bărbătești femeiești de copii și pre-
oțești, postav, de mobile, baine
de doliu etc. Mai departe primește
curățirea penelor de pat,
cu mașina prin ce își redobândesc
culoarea albă și uscățimea originală
și vor fi scutite de praf. Comandele
din provincie se efeptuiesc imediat.

Geante moderne pentru dame
(Ridikül)

precum și portmoneuri, portofolii și
portțigarete în diferite calități

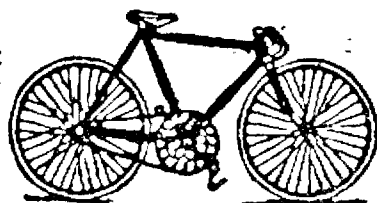
dela cele mai simple până la cele mai
fine, se pot cumpăra pelângă prețuri
moderate și serviciu conștiințios la:

György Gergely

primul atelier de obiecte din piele de lux
Ma. osvásárhely, Piața Széchenyi-tér.

Bicicletele de re-
nume mondial :

THE CHAMPION
și PREMIER

cu osie campanilă

roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă
garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii,
fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de
12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete —
ca gumă interioară și exterioară prima calitate, so-
nerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus.
În urma circulației mari unde în toată Austro-
Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus
— în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapesta, VIII., József-körut 41.

Fillale : Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit körut 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Tolstoi.

22

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Ce spui?... Desigur te-am confundat; am atâtea
la Moscova... D-ta ești Boris... da, așa este... în
vâd limpede... Ei, ce gândești dta de expediția
la Bologne? Englezii vor avea de lucru dacă Napo-
leon strimtoarea. Eu cred întreprinderea posi-
bilă Villeneuve se poartă bine.

Eu nu cetea gazete, nu știa nimic de expediția
pe care rostindu-se numele lui Villeneuve pentru
oară.

Aici, la Moscova, meselo și fleacurile ne ocupă
mai mult decât politica, răspunse el cu aerul tot
sincru; nu știu nimic din câte mi-ai spus dta și
gândesc niciodată la acestea. Nu se vorbește
decât de contele și de dta.

Eu zămbi cu surisul său bun, tot temându-se ca
nu va să-l scape interlocutorului său vre-un
indiscret; dar Boris vorbea cu un ton sec și
fără să-l scape din vedere.

Moscova nu se ocupă de altceva; fiecare vrea
să-și ia va cădea averea contelui, și cine știe dacă
se va îngropa pe toți? Cât despre mine, i-o urez
să-și ia inima.

Da, e penibil, foarte penibil, bolborosi Pierre,
de vremea mereu să nu i-se adreseze vre-o între-
bănat.

Și dta trebuie să crezi, urmă Boris roșind ușor,

dar păstrându-și rezerva, că toată lumea caută să ca-
pete ceva din averea milionarului.

— Iacă-ne! gândi Pierre.

— Și țin tocmai să-ți spun, ca să înlătur orice ne-
înțelegere, că te înșeli grozav, socotindu-ne, pe mama
și pe mine în numărul acestora. Tatăl d-tale este foarte
bogat, noi suntem foarte săraci; de aceea nu l-am so-
cotit niciodată ca pe o rudă. Nici mama, nici eu nu-i
vom cere vre-odată ceva, și nu vom primi niciodată
nimic dela dânsul.

Pierre șovăi câteva timp înainte să înțeleagă; de
odată el luă cu vioiciune și cu stângăcie mâna lui
Boris, și roșu de confuziune și de rușine:

— E cu putință? strigă el, se poate crede că eu...
că alții...

— Sunt mulțumit că ți-am mărturisit aceasta; iar-
tă-mă. Dacă a fost neplăcut pentru dta, n'am avut in-
tenția să te rănesc, urmă Boris liniștindu-l pe
Pierre, căci rolurile erau acum schimbate. Principiul
meu e să fiu sincer... dar ce răspuns să duc: veni-voi
la masă la Rostov?...

Și Boris, după ce se ușură de-o povară grea, tre-
când-o pe umerii altuia, redeveni încântător ca întot-
deauna.

— Ascultă-mă, zise Pierre liniștit, ești un om minu-
nat. Ce-ai făcut dta, e frumos, foarte frumos... Nu mă
cunoști și e, firește... e așa de mult de când nu ne-am
văzut... de când eram copii... Așa că ți-ai putut în-
chipui... te înțeleg foarte bine; eu n'as fi făcut asta,
mi-ar fi lipsit îndrăzneala... Sunt încântat de a-ți fi
făcut cunoștința. E într'adevăr ciudat, adaugă el zim-
bind, după un moment de tăcere, cum ți-ai putut închi-
pui că... și începu să ridă. — În sfârșit, ne vom cu-
noaște mai bine, nu-i așa? te rog... și îi strânse mâna.
Știi dta că nici nu l-am văzut pe contele?... nu m'a

chemat încă... îmi pare rău de el, dar ce să fac?... Așa
dar, crezi serios că Napoleon va avea timpul să treacă
marea cu armata sa?

Și Pierre începu să desvolte avantajile și dezavan-
tagiile expediției din Bologne.

Un servitor intră să-l înștiințeze pe Boris că mama
lui se urcă în trăsură; el își luă rămas bun dela Pierre
care-i făgădui, stringându-i prieteneste mâna, că va
veni la masă la Rostov. Pierre se mai preumblă multă
vreme prin odaie, dar fără să se mai lupte cu duș-
mani închipuiți; zimbea și se simțea coprinș — fără
îndoială din cauza tinereții sale și a desăvârșitei lui
singurătăți — de o induioșare fără pricină pentru acest
tânăr inteligent și simpatic, și se hetări să-l iscodească
mai de aproape.

Printul Vasile o însoți pe prințesa, care-și ascun-
dea în batistă chipul ud de lacrimi.

— E îngrozitor, îngrozitor, murmură dânsa; dar
am să-mi fac datoria până la capăt. Voi reveni să-l
veghez; nu-l pot lăsa singur... fie-ce clipă e prețioasă.
Nu înțeleg ce mai așteaptă nepoatele sale. Cu ajutorul
lui Dumnezeu, am să-l pregătesc... Adio, printul meu,
Domnul să te aibă în paza sa.

— Adio, scumpa mea, răspunse neglijent printul
Vasile.

— Ah! e într'o stare teribilă, se adresă mama fiu-
lui ei după ce se urcără în trăsură; nu cunoaște pe
nimeni.

— Nu-mi pot da încă seamă, mamă de felul legă-
turilor cu Pierre.

— Testamentul ne va desvălui totul, amicul meu,
și soarta noastră va depinde dela el.

— Ce te face să crezi că ne va lăsa și nouă ceva?

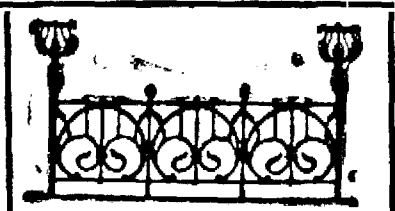
— Ah! copilul meu, este așa de bogat și noi suntem
așa de săraci!

(Va urma).

Traian Turturean

lăcătuș artistic și pentru zidiri
în Bistrița.

Primește ori ce lucrări de bransa aceasta precum: strângerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectul tofelul de reparaturi atingătoare în bransa aceasta pelângă prețuri ieftine și serviciu punctual.

Zaharie Bârsan:

Impresii de Teatru din Ardeal

à 2 cor.

(10 fileri porto).

: Se poate că-
păta la Librăria
Tribunei Arad.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măestrii pietrari.

Atelierul central
al magazinei: Cluj—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

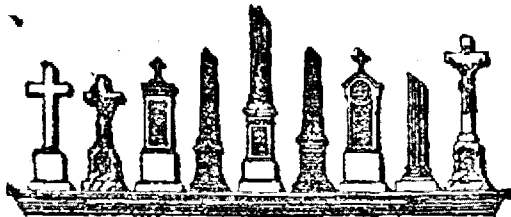
Magazin de pietrii monumentale,
fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

Sibiu—Nagyszeben,
Feischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

Numai e lipsă

ca să tunzi părul ciasuri întregi cu ajutorul foarfecilor și al piaptănelui. Fiecare econom poate comanda pe o carte postală pe seama familiei

Mașina de tăiat părul Solingen

pregătită din cel mai bun oțel.

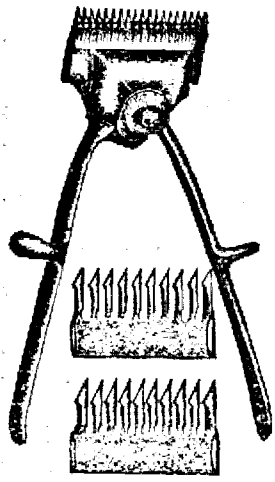
Foarfecile mașinilor noastre nichelate sunt ascuțite și ciselate cu mare îngrijire și astfel să și expediază, alăturându-se la o mașină și un piaptăn de tăiat de 5 și 10^m un feder în rezervă, și olei de uns.

Expedierea se face și cu ramburs, ori trimițându-se banii înainte.

Prețul unei bucăți 6 cor., două bucăți se trimit franco (poșta plătită).

Frații LENGYEL Testvérek

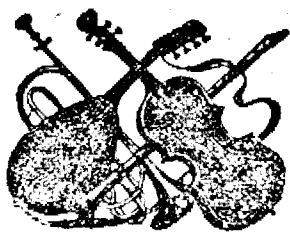
magazin de expediție
KAPOSVÁR. (Somogy m).

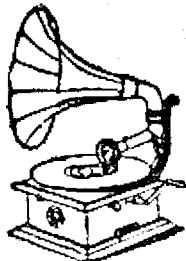
Babós Béla

fabricant de instrumente muzicale în

Sibiu, (Nagyszeben) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu. Cel mai ieftin și cel mai bun depozit de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țitere, clarinete, harmonice, și tofelul de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de Gramofoane în diferite mărimi, precum și Scala-Record. Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine. Comandele se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

Localitățile balneare — Felix

Pentru cura de vară și iarnă, lângă Oradea-Mare.

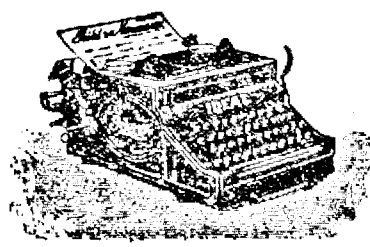
Deschise întreg anul. Cel mai bogat izvor cald în sulf, la de 49 grade C. și cu o cantitate zilnică de 17 milioane.

Contra bolilor de reumatism, podagră și ischiatică, contra asudării și contra boalalelor femeiescilor.

În 1909 au fost vindecați 9200 bolnavi. Localitățile balneare din Felix, cele mai eficace dintre toate stațiunile de acțiune.

Băi de vană, și nisip etc., 250 camere, loc de întâlnire, sală de lectură, restaurante excelente, taraf de țigani, Duminică muzică, joc de tenis, promenă frumoasă, parc de 400 de holde cu minunată de brazi: 16 trenuri de persoane circulă zilnic dela Felix.

Oficiu poatel, telegrafic și telefonic. Taxă de cură și p. nu este. Prospecte trimite direcțiunea. (Felix — gyógyhely).

Mașini de scris

IDEAL și ERICA

GRAMOFOAN

Mașini de cusut VERITA

(fabricație proprie) și cele mai solide părți constitutive: pașă de culoare, hârtie de copiat, ace, plăci etc. se găsesc la mehanic.

George Barthelmie, Brașov, Weisz Mihály.

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier mecanic din Ardeal. Atelier p. reparat mașini speciale de scris, de orice sistem, semenea aparate mecanice fine etc. Școală de scris cu mașini.

Inginer

Eugen Tilea

birou tehnic

București, Calea Victoriei No 27.

EXECUTĂ:

Proiectarea și construirea de școli și ori-ce alte clădiri în românesc și modern.

Construirea în beton armat

Alimentări cu apă și canalizări orașe etc.

Construcțiuni de magazini cereale ș. a.

S'a deschis
 Filiala fabricii de
 ghete anatomice Moskovits
 în Arad, Piața Libertății No 18.

Prețuri
 fixate
 egal:

10 Cor.
 13 »
 17 »
 22 »

Prețuri
 fixate
 egal:

10 Cor.
 13 »
 17 »
 22 »

Prețuri egale.

Prețuri fixe.

Abonați și răspândiți

tribuna Poporului

foaia țăranului român.

Cornel Tunner

Industrie de marmoră și granit în
 Timișoara-Fabrik, Andrásy-ut No 22.
 și Timișoara-Josefin, Hunyadi-utca No 4.

Își recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

table de marmoră, statui,
 etc., fabricație proprie în executare
 de gust frumos și preț moderat.
 Având un magazin bogat, oferă
 — mai ieftin ca orice concurență. —
 Recomandându-se on. public roagă
 cercetarea binevoitoarelor comande:

Cornel Tunner,
 măiestru de sculptură în piatră.

Vînzare de pămînt!

Pe pusta KUTASI

442 holde mici de pămînt arător

al doamnei V. KISS

sunt de vînzare

în bucăți mai mici sau mari.

Pe acest pămînt arător de clasa I-ă sunt deja
 votate împrumuturi de 900 Coroane după
 holde mici.

Informațiuni mai de aproape dă singur numai:

Herzog Sándor

Arad, Str. Weitzer János 15.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad
 cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄
 și 5⁰/₁₀, pe lângă div. ven. de mijlocire și amortizație de
 interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipat
 speșele de intabulare, convertes datorile de interese mari.

== Resolvare grabnică, serviciu prompt. ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

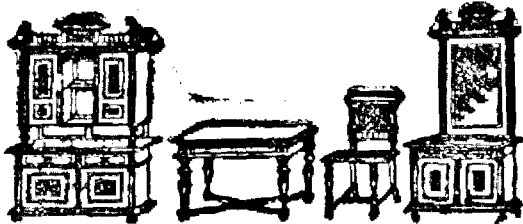
pe teritoriu. comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
 Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)
 (Lângă filiala Poștei.)

Pris. etc pe lângă onorari acuzitori de afaceri abili
 și demul în încredere.

MAGAZIN DE MOBILE**Joan Réthi**

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu - N.-szeben, Elisaberg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

KÁDI FERENCcăltunar ortopedic pentru bărbați și femei
Temesvár-Josefstadt, Hunyadi-ut 13.

Își recomandă depozitul său bogat asortat cu ghetete p. bărbați, femei și copii

calitatea cea mai bună cum și comande după măsură pelângă prețuri convenabile. Reparaturile se primesc pelângă prețuri ieftine.

Cel mai mare institut de industrie artistică bis. din Ungaria.

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz

sculptor și arhitect de altare

Budapest, X., Kőbányai-ut 53. (Lângă stațiunea locală a tramvaiului electric.)

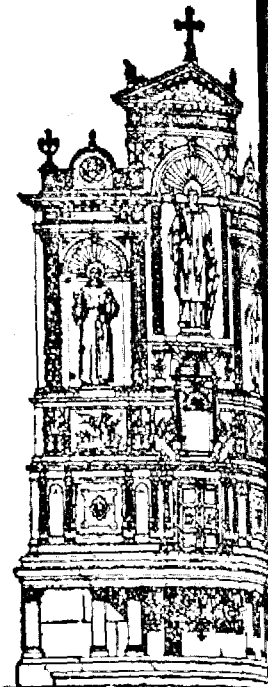
Efectuește totfelul de mobilier de biserică, precum :

Iconostase și altare; statui de piatră și lemn; amvoane și scaune de spovedanie; sicriul domnului, grotă Mariei de Lour; cristelnițe, icoane de stațiune; sculptură în relief sau pictură; străni; pictură de biserică și atare etc.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorește.

Preț-curent, proiect de budget și planuri gratuit. Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc oriunde pe cheltuiala mea proprie. — —

Prețuri moderate. — — — Condiții de plată favorabile.

HALÁSZ P. JÁNOS

atelier pentru bandage chirurgicale

BUDAPEST IX, Üllői

unde se află cu prețurile cele mai convenabile și

Suspensorii, bandage pentru burtă, picioare

artificiale, ciorapi de cauciuc, benzi pentru

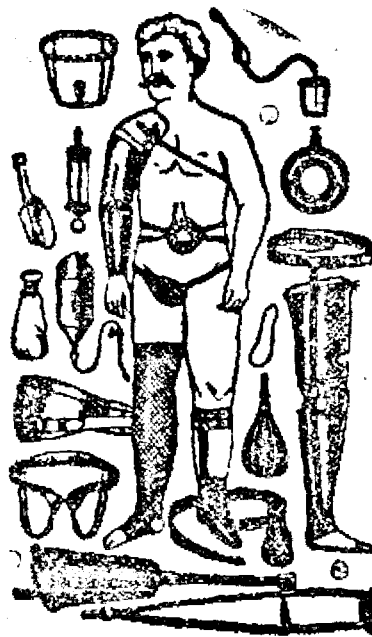
tarea staturii (gradehalter), mașini pentru

sprijinit, precum și tot felul de articole necesare

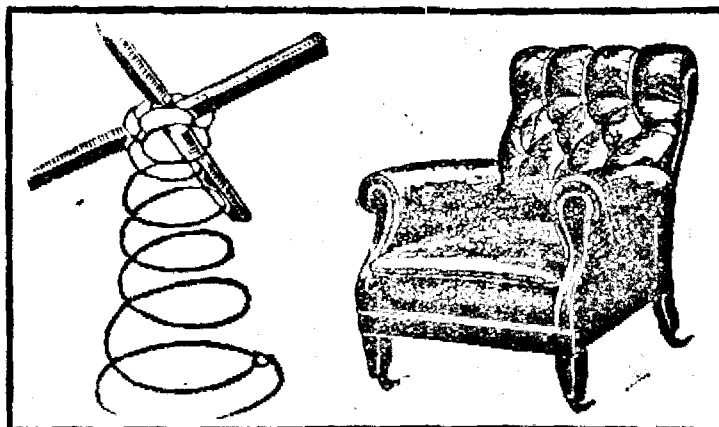
tru îngrijirea bolnavilor, preparative de fabrica

engleză și americană, irigatoare și injectoare. —

Grijiți de adresă.

Atelierul lui WUNDER Trusouri complete
pentru mirese.Producțiuni exclusiv
locale și ieftine.Execuțiile cele mai
simple și elegante.Mobile englezești în
toate culorile.Garniturii din piele
de animale în culori.**din Timișoara-Cetate****Piața Losoncy-(Dom)-tér 12**

:- vis-à-vis de casa comitatului. :-

Prin praxa mea de zece ani în străinătate mi-am câștigat plăcuta pozițiune și pot aduce la îndeplinire toate cererile on. public.

Perini patente parisiene lipsite de moli și de praf cu prețuri ieftine.

Depozit permanent de
Ottomane și Divane
lucrate solid și ieftin.

Efectueșc orice mobile
și lucrări aparținătoare
— acestei branșe. —

Decorațiuni ocazi-
onale elegante și ieftine

Cornise de aramă
à 5 cor.

Telefon 126. — Atelier de primul rang. — Execuție modernă. — Telefon 126